

Van: Rick Josten <rjosten@ipo.nl>

Verzonden: dinsdag 18 maart 2025 14:09

Onderwerp: Inbreng commissiedebat Europese Zaken, Economische Zaken & Water

Beste leden van de Algemene Vergadering,

Zie bijgevoegd de inbreng van het IPO voor de volgende commissiedebatten in de Tweede Kamer:

- Commissiedebat Europese Zaken – 20 maart
- Commissiedebat Economische Zaken – 20 maart
- Commissiedebat Water – 26 maart

Met vriendelijke groet,

Rick Josten
Interprovinciaal Overleg
Project- en Programmaondersteuner
Verenigingsbureau
Herengracht 23
2511EG Den Haag
Tel: [+31634758256](tel:+31634758256)
Email: rjosten@ipo.nl

Werkdagen: Maandag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag

Het nieuws van, voor en door provincies ontvangen? Meld je dan nu aan voor de [IPO-Newsroom](#)

De inhoud van dit bericht is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n). Als u niet de bedoelde geadresseerde bent of deze e-mail per vergissing ontvangt, verzoeken wij u de verzender daarvan zo snel mogelijk op de hoogte te stellen en deze e-mail en de bijgevoegde bestanden te vernietigen. Het is niet toegestaan het bericht geheel of gedeeltelijk te verspreiden of aan derden door te sturen.

Betrek regio's bij een effectief cohesiebeleid

Inbreng Interprovinciaal Overleg

Commissiedebat Europese Zaken van 20 maart 2025

Cohesiebeleid van waarde voor Nederland

Europese fondsen en het cohesiebeleid zijn van groot belang voor Nederland. Ze dragen bij aan de innovatieve, concurrerende en weerbare regio's waar het kabinet in het regeerprogramma naar streeft. Tussen 2014 en 2020 heeft elke euro uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) in Nederland geleid tot €3,14 aan investeringen, met een totale investering van €2,3 miljard. Ruim 3.740 ondernemingen zijn ondersteund en 1.346 projecten zijn opgestart. Als provincies zien we graag dat we kunnen blijven meehelpen om te zorgen dat ons land hier ook in de jaren na 2027 van kan blijven profiteren. In deze inbreng geven we u graag een aantal punten mee richting het commissiedebat van 20 maart 2025 over het cohesiebeleid.

Onze inzet richt zich op drie punten, die we hieronder toelichten:

- Zorg dat de regio een rol houdt in de EU-begroting
- Werk als overheden samen voor maximaal resultaat
- Betrek provincies bij het nationale hervormingsprogramma

Toekomstig regionaal beleid met behoud van regionale uitvoering

Decentrale overheden ondersteunen de modernisering van het EU-beleid en de begroting, maar wel als regionale programma's en uitvoering behouden blijven. Regio's kennen de uitdagingen en opgaven het beste. Ook voor provincies is het essentieel dat de EU-begroting maatschappelijke en geopolitieke uitdagingen ondersteunt, zoals op het gebied van groen, slim en sociaal. Deze opgaven zijn al stevig verankerd in het Europese regionale en plattelandsbeleid, mede uitgevoerd door Nederlandse regio's.

Momenteel ligt de focus binnen de structuurfondsen op groene transitie, milieu en klimaat. Provincies denken graag mee over de invulling van nieuwe uitdagingen zoals veiligheid en defensie, strategische autonomie, concurrentievermogen en innovatie.

Overheidssamenwerking voor maximaal effect

EU-fondsen stimuleren investeringen in de regionale economie en in plattelandsontwikkeling. Ze helpen grensknelpunten op te lossen, groei te bevorderen en (grensoverschrijdende en interregionale) samenwerking te versterken. Het effect dat elke euro een drievoud aan investeringen oplevert, hebben we hierboven al aangegeven.

Ruimtelijk-economisch beleid is gedecentraliseerd. Uitvoering hiervan gebeurt met geld uit het structuurfondsenprogramma. Hiermee dragen provincies bij aan belangrijke Europese opgaven, zoals klimaat, energie, voedselzekerheid en innovatie. Het is essentieel dat decentrale overheden als volwaardige partners betrokken blijven bij het toekomstig regionaal- en landbouwbeleid.

Integrale programmering en uitvoering van EFRO, inclusief Interreg en het I3-instrument binnen innovatiestrategieën (RIS3), zijn essentieel voor de energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie. Vandaar dat een volwaardig partnerschap noodzakelijk is voor de

programmering en uitvoering van EU-fondsen in Nederland.

Toekomstig regionaal beleid vraagt om intensieve samenwerking tussen de verschillende bestuurslagen om de uitdagingen op het gebied van klimaat, economische groei en concurrentie aan te pakken. Dit vereist het een sterk partnerschap en het behouden van regionale programmering en uitvoering van EU-fondsen.

Het plattelandsontwikkelingsfonds ondersteunt onze regionale hotspots zoals agrofood, tuinbouw, hightech, chemie, biotechnologie en de biodiversiteits- en klimaatopgaven van Europa richting 2050. Provincies pleiten voor een betere afstemming van inkomenssteun (pijler 1) en plattelandsontwikkeling (pijler 2) om optimaal bij te dragen aan Europese klimaat- en biodiversiteitsdoelen.

Provincies betrekken bij hervormingsprogramma

Een versterkte koppeling tussen EU-fondsen en het Europees Semester vereist een duidelijke regionale dimensie. Als nationale hervormingen niet voldoende zijn, mag dit niet leiden tot minder regionale financiering vanuit de EU. Dit betekent een regionale insteek bij landenanalyses en aanbevelingen in een nationaal hervormingsprogramma.

Regio's spelen een cruciale rol in macro-economische planning. Medeoverheden moeten op een gepaste manier betrokken worden bij de totstandkoming van een mogelijk nationaal plan en/of regionaal plan. Dit vraagt om een borging (garantie) van de Europese Commissie en nationale overheid. Provincies gaan hier graag het gesprek over aan hoe hier gezamenlijk invulling aan te geven.

Regio's waren onvoldoende betrokken bij het Recovery and Resilience Facility plan in Nederland. Dit mag niet de basis vormen voor een nationaal plan ten aanzien van structuurfondsen. Decentrale overheden zouden actief moeten kunnen deelnemen aan een nationaal hervormingsprogramma via regionale hoofdstukken met direct contact met de Europese Commissie.

Wij ondersteunen administratieve lastenverlaging en bredere toegang tot EU- financiering, Dit mag niet automatisch leiden tot verdere centralisatie van fondsen bij het. Interbestuurlijke samenwerking is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Behoud positie van Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen

Inbreng Interprovinciaal Overleg
voor Commissiedebat
Economische Zaken van 20 maart 2025

Nodig voor economische topositie

Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) leveren onmiskenbaar een belangrijke bijdrage aan het stimuleren van de regionale economie. Met hun inzet voor bedrijven en innovatie zijn ze nodig om het doel uit het regeerprogramma te bereiken om Nederland weer tot de meest concurrerende landen van de wereld te maken. Als provincies vinden we het van belang dat de ROM's ook de komende jaren deze rol houden en daarvoor zelfstandig blijven. Door enkele op handen zijnde veranderingen zijn we daar niet gerust op. Vandaar dat we de positie van de ROM's en hoe deze te behouden en te versterken, bij u onder de aandacht brengen. De ROM's staan op de agenda van het commissiedebat Midden- en Kleinbedrijf van 20 maart 2025.

Onze inbreng richt zich op drie punten, die we vervolgens kort toelichten:

- Blijf investeren in innovatie
- Belang van structurele financiering
- Partnerschap aandeelhouders

Blijf investeren in innovatie

De provincies waarderen de ambities van het kabinet in het regeerprogramma voor de economie en om terug te keren in de top 5 van meest concurrerende landen wereldwijd. Net als het uitgangspunt dat over zes jaar alle Nederlandse provincies in de top 30 van meest competitieve regio's in Europa staan, met 6 top 10 noteringen. Hiervoor zijn langjarige financiële afspraken en regionale strategische investeringsagenda's nodig. Daar past geen bezuiniging op de ROM's bij.

Door de situatie in de wereld is het stimuleren van innovatie in de regio van meer belang dan ooit. Innovatie is nodig om onze welvaart te behouden en draagt bij aan diverse maatschappelijke doelen die in het regeerprogramma staan, zoals toegang tot kritieke grondstoffen, energietransitie, innovatieve voedselproductie en strategische autonomie. Dit is ook in lijn met de internationale ontwikkelingen, zoals het EU-kompas voor concurrentievermogen.

De militaire opbouw van Nederland en Europa is momenteel een zeer actueel onderwerp in Nederland en Europa. Nieuwe technieken kunnen bijdragen aan het versterken van militaire en dieptechnische innovaties. Dit is nodig voor het beperken van de Europese economische en militaire kwetsbaarheid. Het innovatieve mkb kan ook hier een belangrijke rol in spelen.

Voor het stimuleren van innovatie zijn instrumenten nodig. Met de ROM's in alle regio's, de Mkb-innovatiestimulering regio en Topsectoren (MIT-regeling) en de ondersteuning van innovatieve starters via de Vroegefasefinanciering (VFF) hebben we een sterke regionale funding neergelegd. De ROM's zijn een vliegwiel voor innovatieve ontwikkelingen door het mkb, voor het investeren in innovatieve start ups en voor internationalisering, dat van belang is om kansen in Europa te benutten. In een recent rapport van European Regions Research and Innovation

Network¹ is dit nogmaals benadrukt. Bezuinigen op de regionale innovatie ecosystemen (ROM en MIT) zou behalve onverstandig ook contraproductief zijn. Versterken van de regionale innovatie infrastructuur – met krachtige ROM's - zou juist logischer zijn.

Structurele financiering is nodig

Het is van belang dat de ROM's een sterke regionale oriëntatie en zichtbaarheid houden. Zodat ROM's echt onderscheidend werk kunnen leveren in de regio's. Hiervoor is een solide structurele financiering van de ROM's voor het stimuleren van de regionale economie van belang. Afbouwen daarvan ten faveure van incidentele opdrachten leidt tot uitholling van de ROM's. Provincies constateren dat het ministerie bezuinigt op de structurele financiering en tegelijkertijd een beweging maakt naar meer incidentele financiering van nieuwe activiteiten en plannen. Gezien het belang van de ROM's zou instandhouding van de structurele basisvoorzieningen prioriteit moeten krijgen boven incidentele opdrachten.

Provincies gaan graag het gesprek met het departement aan over financiering en sturing op de inhoudelijke agenda van de ROM's, zodat deze nog beter kunnen bijdragen aan de beoogde innovatieve ontwikkeling en de betere concurrentiepositie van Nederland. Gewenst is ook dat het ministerie van Economische Zaken de meerjarige bovenregionale samenwerking kostendekkend financiert voor de ROM's.

Verder wijzen provincies erop dat de ROM's door te veel incidentele, specifieke opdrachten meer het karakter krijgen van een uitvoeringsorganisatie in plaats van ontwikkelbedrijven. Deze ontwikkelbedrijven leveren ook leads op voor de investeringsbedrijven van de ROM's. Zo verkleint ook de zichtbaarheid en de warme toeleiding naar kapitaal voor ondernemers. Provincies spreken de minister aan op het in stand houden van betrouwbare, consistente financiering voor de innovatie infrastructuur in Nederland, waar de ROM's een belangrijk onderdeel van zijn.

- *Provincies verzoeken de minister om afspraken met hen te maken over het behouden van de structurele financiering voor de ROM's.*

Stevig partnerschap aandeelhouders

Provincies vinden een stevig partnerschap tussen de aandeelhouders van de ROM's van belang. Gezien het percentage aandelen dat Economische Zaken houdt in de meeste ROM's, is het wenselijk dat het ministerie zijn rol als eigenaar stevig vervult en zorgt voor een goede balans tussen de gevraagde rollen en taken van de ROM's en het budget dat zij investeert. Stevig partnerschap houdt ook in dat de aandeelhouders elkaar steeds goed op de hoogte brengen en houden van de ontwikkelingen en elkaar tijdig betrekken.

- *De provincies spreken de verwachting uit dat de minister en de provincies elkaar over en weer tijdig betrekken bij de ontwikkelingen van de ROM's, in het besef dat dit een gezamenlijke verantwoordelijkheid is.*

¹ https://errin.eu/system/files/2025-03/250311%20ERRIN%20Input%20Paper_Ecosystems_final.pdf

Maak van drinkwater niet de volgende netcongestie

Inbreng Interprovinciaal Overleg
Commissiedebat Water
26 maart 2025

Voorkom een waterslot op de woningbouw

In een woning zonder water kan je niet wonen. Maar door een tekort aan drinkwater dreigen nieuwbouwwoningen straks niet meer aangesloten te worden op het drinkwaternet. Drinkwaterbedrijven waarschuwen hier al voor in gebieden als Twente, Utrecht en Den Haag. In de woondeals zijn afspraken gemaakt over het realiseren van 936.349 woningen. Als er geen drinkwater is om aan te sluiten, betekent dit dat de woningbouw flink vertraging zal oplopen, een drama in tijden van een woningtekort.

De vraag naar drinkwater stijgt door een groeiende bevolking en economie. Maar we kunnen niet onbeperkt drinkwater blijven winnen zonder schade aan de natuur en economie. Vewin en IPO hebben samen met het ministerie van IenW het [Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030](#) opgesteld. Hierin staan maatregelen om voor de korte termijn de productie van drinkwater te vergroten. Ook na 2030 ligt er echter nog een flinke opgave. Het vergroten van de drinkwaterproductie is belangrijk, maar dit kan niet onbeperkt en kost tijd. Het oppompen van grondwater leidt tot verdroging en verzakkingen, met risico's voor landbouw, natuur en gebouwen. We moeten dus ook kijken naar het verminderen van de vraag naar drinkwater. Om een gelijk speelveld te garanderen willen provincies dat het rijk regels opneemt in het Besluit bouwwerken leefomgeving met als doel om het drinkwatergebruik per persoon per dag met 25% (28 liter) te verminderen.

Wat je bespaart hoeft je ook niet te winnen

In Nederland gebruiken we gemiddeld 128 liter drinkwater per persoon per dag. Dat moet en kan minder. In het [Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing](#) is afgesproken dat we in 2035 100 liter per persoon per dag gebruiken. Deze doelstelling is enkel te behalen door in te zetten op technische maatregelen én beprijzen én bewustwording. De grootste besparing is te behalen door technische maatregelen. Hiervoor is aanpassing van Rijksregels cruciaal en noodzakelijk. In België zijn waterbesparende maatregelen bij woningbouw al 25 jaar verplicht en gebruiken Belgen gemiddeld 40 liter minder drinkwater per dag dan Nederlanders. Onderzoeken laten zien dat alleen (verplichte) techniek leidt tot grootschalige drinkwaterbesparing. We weten al dat strengere eisen in het Bouwbesluit ook in Nederland werken: energiezuinige bouw is inmiddels de norm. Laten we dit nu ook doen voor water. Zo voorkomen we een waterslot op de woningbouw in Nederland.

- **Provincies pleiten voor het opnemen van drinkwaterbesparende doelvoorschriften in het Besluit bouwvoorschriften leefomgeving voor de bouw (nieuwbouw en renovatie) met als doel om het drinkwatergebruik per persoon per dag met 25% (28 liter) te verminderen.**
- **Provincies pleiten voor de inzet van waterzuinige bestaande en nieuwe wijken in die regio's waar het tekort aan drinkwater op de korte termijn nijpend is.**
- **Provincies pleiten voor versneld uitvoeren van het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing.**

Illustratie: Ben Westervoorde